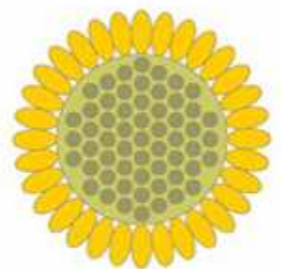

Tillsynsprojekt 2011 förskolor

-Tillsyn av förskolor med fokus på
egenkontroll av buller och ventilation

2011-10-14

Författare:
Frida Gabling

SÖDERTÖRNS
MILJÖ- & HÄLSO-
SKYDDSFÖRBUND
136 81 HANINGE

Besöksadress:
RUDSJÖTERRASSEN 5
TEL: 08-606 93 00
FAX: 08-606 93 01

miljokontoret@smohf.se
www.smohf.se

Mål

Målsättningen med detta projekt är att bidra till måluppfyllelsen av miljö- och folkhälsomål för att främja goda inomhusmiljöer. Byggnader och brister i byggnaden ska inte påverka hälsan negativt.

Syfte

Syftet med projektet är att undersöka om förskolor har rutiner för egenkontroll av buller och ventilation för att förebygga negativa hälsoeffekter på den egna verksamheten. Vidare ska även verksamheternas rutiner för dokumentation av egenkontrollen på området undersökas.

Om brister i egenkontrollen noteras, avser förbundet att skriftligen uppmärksamma verksamheterna på dessa brister så att verksamheterna kan förbättra sina rutiner för egenkontroll.

Om tecken på hög ljudnivå, bristfällig ljudmiljö och ventilation noteras, avser förbundet att uppmana verksamheterna att undersöka samt skriftligen redovisa planerade eller vidtagna åtgärder till förbättringar av ljudmiljön och ventilationen. Förelägganden kan bli aktuella i de fall där stora brister avseende ljudmiljön och ventilationen noteras. För tillsynsvägledning har vi använt oss av Socialstyrelsens allmänna råd för buller och ventilation, SOSFS 1999:25 och SOSFS 2005:6.

Bakgrund

Barn tillbringar många timmar per dag i förskolan. Det är därför viktigt att förskoleverksamheterna har en god inomhusmiljö och att de kontrollerar sin verksamhet för att förebygga olägenheter. Förskoleverksamheter är anmälningspliktiga verksamheter enligt miljöbalken¹ och omfattas av utökade krav på egenkontroll och dokumentation av egenkontrollen². Utifrån lagstiftningens krav på egenkontroll ska förskoleverksamheterna undersöka och bedöma risker med verksamheten, som har påverkan på verksamheten och som verksamheten i sin tur ger upphov till. Förbundet anser att frågor om buller/höga ljudnivåer och ventilation är områden som förskolorna systematisk behöver kontrollera inom egenkontrollen eftersom en dålig ljudmiljö och bristfällig ventilation riskerar att ge negativa effekter på hälsan. Sådana hälsoeffekter är bl.a. risk för hörselnedsättning, trötthet, stress och koncentrationssvårigheter. Brister i ventilationen riskerar att försämra luftkvaliteten inomhus, då partiklar och fukt inte kan ventileras bort effektivt med en ökad risk för allergiska besvär, smittspridning, fukt och ev. mögel i byggnaden.

Avgränsning

Projektet omfattar privata och kommunala förskolor i Nynäshamn och Haninge kommun, totalt 74 stycken. Tyresös förskolor har ännu inte fått tillsynsbesök, bl.a. på grund av en pågående ventilationsöversyn av de kommunala förskolorna. Projektet har fokuserat på att granska förskolornas egenkontroll av buller och höga ljudnivåer i verksamheten samt byggnadens ventilation. När det gäller buller omfattar tillsynen bullrande installationer, akustiska egenskaper i byggnaden samt förskolans arbets sätt för att förebygga buller och höga ljudnivåer i verksamheten. I ventilationstillsynen ingår kontroll av till- och frånluft, ventilationsdonens placering i byggnaden, befintliga luftflöden och koldioxidhalt.

¹ § 38 i förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd

² förordning (1998:901) om verksamhetsutövers egenkontroll

Resultat

Nedan resultat bygger på statistik från 66 besökta förskolor.

BULLER, BRISTFÄLLIG LJUDMILJÖ

17 förskolor har fått bulleranmärkningar som resulterat i krav på skriftlig uppföljning*. Flertalet av dessa anmärkningar består av att ljudabsorbenter i taket har saknats i rum där barnen vistas. Även buller från ventilationen har genererat anmärkningar.

Slutsatser: förskolepersonalen upplever ljudmiljön i förskolan som bullrig och att höga ljudnivåer är ett problem. Bullerfrågor diskuteras och tas ofta upp på förskolorna och de flesta har ljuddämpande takabsorbenter och andra ljuddämpare såsom möbeltassar, ljuddämpande bord etc. Förskolorna arbetar även med den pedagogiska biten för att sänka ljudnivåerna, genom att bl.a. arbeta i mindre grupper, använda ”små” röster och ”örat” som hjälpmedel.

Klart framgår dock att förskolorna i de flesta fall saknar rutiner för uppföljning av åtgärderna samt dokumentation av denna. På förskolorna i Haninge är det mer vanligt med dokumenterade uppföljningar.

Ljuddämpande takplattor förekommer av olika kvalitet och i olika skick, vissa förskolor saknade delvis takabsorbenter. Övriga ljuddämpare var dåligt underhållna och inte längre effektiva, t.ex. möbeltassar. Personal saknar generellt kunskap om de hjälpmedel som ev. finns till hands på förskolan t.ex. ”Örat” eller använder det inte av andra skäl.

VENTILATION, BRISTER I LUFTKVALITET

15 förskolor har fått ventilationsanmärkningar som resulterat i krav på skriftlig uppföljning*. Främsta anledningen är svag eller avsaknad av till och frånluft i ventilationsdon samt noterad instängd luft.

Slutsatser: En del förskolor upplever bristfällig ventilation i förskolan, några har upplevt bristande ventilation i flera års tid. Många av de som upplever brister har felanmält detta men upplever inga förbättringar. Flertalet förskolor saknar kunskap om ventilationen, ev. brister och max antal personer som är lämpligt att samtidigt vistas i olika utrymmen på förskolan såsom vilrum och samlingsrum. Vidare saknas allmän kunskap om hur ventilationen fungerar, ventilationsdon och ev. forceringsreglage i lokalen. Det finns därmed en risk för att personalen påverkar ventilationen negativt eller inte utnyttjar ventilationens kapacitet. Vid våra inspektioner mätte vi otillräcklig luft, koldioxidhalter över 1000 ppm ofta i samband med vila, där många barn sover tillsammans i oftast små rum med ett luftflöde som är anpassat för ett fåtal personer. Bristfällig ventilation noterades även i utrymmen där samling eller aktiviteter för hela eller en stor del av barngruppen pågick.

Förskolorna har rutiner för klagomål och felanmälan av brister som rör fastigheten, t.ex. buller från ventilationen och bristfällig ventilation. Flertalet förskolor saknar dock rutiner för dokumentation och uppföljning av klagomål och felanmälan. På förskolorna i Nynäshamn är det mer vanligt med dokumenterade rutiner för felanmälan och ventilationsdokumentation. En del kommunala förskolor i Haninge efterfrågar bättre återkoppling av rapporterade brister.

* Ytterligare förskolor har fått anmärkningar på bristfällig egenkontroll av ventilation och buller men ingår inte i redovisningen.

Fortsatt arbete

Förbundet planerar samma typ av tillsyn på Tyresös samtliga förskolor under 2012 liksom samtliga skolorna i Haninge, Nynäshamn och Tyresö, 2012-2013.

Förbundet planerar att hålla i ett bullerseminarium under 2011, till vilket samtliga förskolor i Tyresö, Haninge och Nynäshamn kommer att bjudas in. Utomstående talare ska hjälpa förskolorna att komma vidare med åtgärder och praktiska tips för att förbättra ljudmiljön, göra uppföljande mätningar och ”peppa” förskolorna att komma vidare i arbetet med att sänka ljudnivåerna i förskolan med hjälp av pedagogiskt arbete.